

1. Kaj je menica?

Listina s katero se izdajatelj menice (trasant) zaveže, da bo plačal upravičenemu imetniku menice določeno vsoto denarja v določenem času, v določenem kraju.

Menica je vrednostni papir s katerim se tisti, ki jo izda zaveže, da bo določeno vsoto plačal določeni osebi v določenem roku, v določenem kraju.

2. Zakaj je menica pomembna?

Za prodajalca:

Ima funkcijo zavarovanja plačila (visoke menične kazni)

Funkcija financiranja (unovčiš menico pred dospelostjo, če prej potrebuješ denar)

Za kupca:

Ni mu treba plačati takoj. Plačati mora do datuma zapadlosti. Do takrat ima dalj časa.

3. Kako je menica nastala? Izvor menice?

V Italiji v srednjem veku. Menjalcu denarja si dal denar in dobil nekakšno potrdilo - menico. Pri nakupi si pokazal samo menico. Imel si manj možnosti, da so te okradli.

4. Naštej sestavine menice!

- beseda menica

- vsota

- ime tistega, ki naj plača (trasat, pozvanec)

- rok plačila (dospelost)

- kraj plačila

- komu plačujemo (remitent, upravičenec)

- dan in kraj izdaje

- podpis tistega, ki je menico izdal (trasant, izdajatelj)

5. Na kaj smo pozorni pri izpolnjevanju oz. preverjanju menice?

a.) Manična vsota – napisana mora biti s številkami in z besedo.

b.) trasatovo ime – napišeš celo trasatovo ime (kot je zapisano v sodnem registru)

c.) kraj plačila – menica je iskovina, ti greš po denar na banko, kjer so ti morali plačati (banka trasata)

d.) ime remitenta – remitent je največkrat tudi trasant (lastni nalog)

e.) dan in kraj izdaje – dan, mesec (z besedo) in leto

f.) podpis trasanta – polno ime in priimek in štampljko

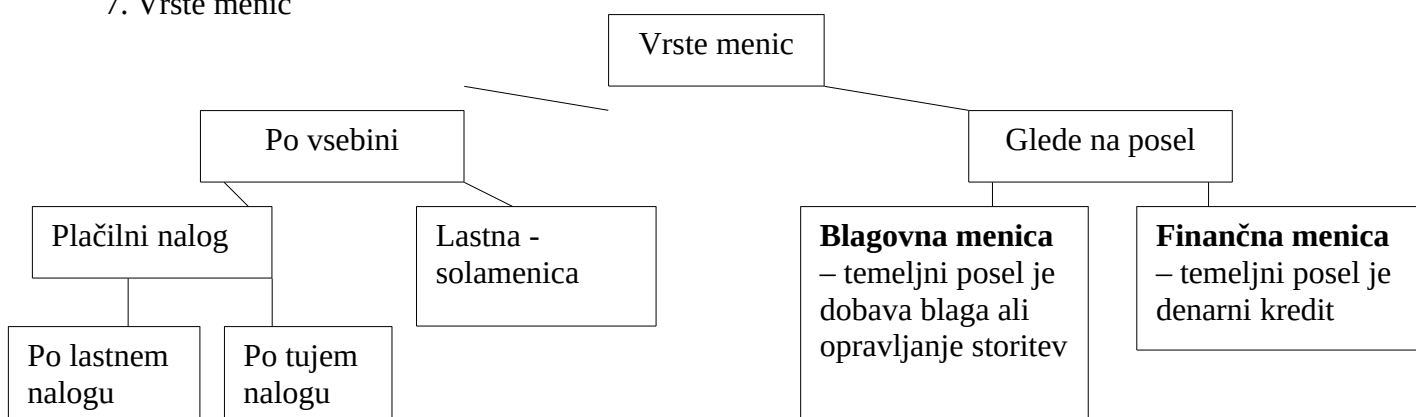
6. Pojasni udeležence:

Remitent = upravičenec

Trasant = izdajatelj menice

Trasat = dolžnik, pozvanec, on mora plačati

7. Vrste menic

Posebna oblika: biankomenica – trasat zapiše akcept na prazno goliče. Vsoto, datum dospelosti menice in druge sestavine izpolnimo šele kasneje.

Biankomenice pogosto zahtevajo finančne ustanove, da si zagotovijo dodatno zavarovanje kreditov.

Ker je biankokmenico mogoče zlorabiti, jo velja izstaviti le zaupanja vrednemu kreditorju.

Plačilni nalog

a.) menica po lastnem nalogu

Uporabljamo danes najpogosteje.

Trasant pozove trasata, da ob dospelosti plača njemu samemu menično vsoto.

b.) menica po tujem nalogu

Uporablja se redkeje.

Trasant, trasat in remitent so tri različne osebe.

Trasant naloži trasatu, da plača menično vsoto remitentu. Remitent dobi vsoto neposredno od trasata.

c.) lastna (sola) menica – obljuba plačila

Redko se pojavlja v prometu.

Trasant se zavezuje, da bo menično vsoto plačal sam (trasant in trasat je ista oseba)

8. Kroženje menic

O rednem kroženju menice govorimo, kadar trasat menico akceptira v skladu z dogovorom in ob dospelosti tudi plača.

Po izdaji je treba menico trasatu predložiti v akcept. Z akceptom nastane obveznost za plačilo pristojbine.

Pogosto se menica predloži finančni ustanovi. Ta menično vsoto po odbitju obrasti izplača pred dospelostjo (diskont) in potem menico ob dospelosti unovči (menični inkaso)

a.) izdaja menice

Izdajatelj (trasant) mora menico opremiti z osmimi sestavinami.

b.) akcept – z roko napisana izjava trasata, da bo plačal menično vsoto (podpis).

c.) plačilo pristojbin – se plačajo, ko se menica predloži v plačilo.

9. Indosiranje (prenos) menice

Prenos meničnih pravic na nekoga drugega.

Napiše se na zadnjo stran menice!

10. Kdo so udeleženci pri indosiranju?

Indosant = trasant – prodajalec – prenese menico na INDOSATARJA (novega prejemnika denarja)

11. S čem prenesemo menico?

Z indosamentom – pisna izjava, da se menica prenaša (na zadnji strani menice).

12. Zakaj indosiranje ni pogosto?

Z indosamentom se prenaša lastništvo menice, z njim postane odgovoren za plačilo menice tisti, ki je menico s svojim podpisom indosiral = tisti, ki je menico prenesel)

13. Naštej vrste indosamentov!

- popolni

Vsebuje: ime indosatarja, podpis indosanta, kraj in dan prenosa)

- indosament na prinosnika

- biankoindosament

- inkaso indosament

14. Menični diskont

Menični upravičenec izroči svojo menico pred dospelostjo finančni ustanovi. Banka mu ne izplača zneska v celoti. Ob dospelosti menice banka razliko obdrži.

15. Predložitev menice ob dospelosti

Zadnji imetnik jo mora ob dospelosti predložiti trasatu.

Menica se mora pravočasno predložiti!

Kraj predložitve – prenos denarja z enega računa na drugega

Menično plačilo se opravi s posredovanjem banke.

16. Unovčenje menice

a.) preizkus menice:

- ali se podatki na menici skladajo z zapisom o akceptirani menici

- vse sestavine

- ali menica ni ponarejena

- ali je tisti, ki je predložil menico tudi menični upravičenec

17. Posebnosti (Posebni problemi meničnega prava)

a.) rekta klavzula – menica se ne prenaša, izrecno se določi, da se menice ne sme prenašati

b.) menični aval ali poroštvo – porok se zavezuje, da bo v primeru, če menica ne bo plačana plačal sam

18. Gospodarski pomen menice

- funkcija plačilnega sredstva

- funkcija zavarovanja (moraš plačati, ker je strog zakon)

- funkcija financiranja (diskontni kredit – predložiš pred dospelostjo in dobiš denar)

19. Korespondenca pri rednem kroženju menice (dopisovanje pri rednem kroženju)

Prodajalec pošlje kupcu, kupec podpiše in pošlje nazaj.

20. Plačilo, inkaso, unovčenje menice

Plačilo opravi banka. Kupec mora dati prej nalog banki, da banka lahko vzame denar z njegovega računa.

Nalog za unovčenje je lahko:

- posamezen (za vsako menico posebej)

- skupen (za več menic skupaj)

- trajni (za vse menice, ki dospejo v plačilo v določenem časovnem obdobju)

21. Motnje v kroženju menice

a.) pred dospelostjo

Trasat je plačilno nesposoben:

- stečaj prisilna poravnava => prijava terjatve v stečaju oz. predlog v prisilni poravnavi

- neuspešna izvršba – predlog – menični sodni proces

b.) po dospelosti

trasat ne plača

- meničnopravni postopek – menični proces

- prolongacija – odlog plačila

Da ne boš dobil denarja več že pred dospelostjo menice. Menico prijaviš v stečajno maso (ne dobiš celega zneska)

Če diskontiraš menico se banka zavaruje in, če kupec ne plača mora plačati prodajalec.

Motnje po dospelosti – trasat ne plača, ker nima denarja – prodajalec dovoli kupcu, da plača kasneje = PROLONGACIJA (podaljšani rok plačila)

PROTEST – prodajalec gre k notarju in pove da ni dobil plačila. Protest je potrdilo, da ga res ni dobil. Potrdilo od notarja da menica ni plačana.

NOTIFIKACIJA – obvestiš ostale menične udeležence da ni bilo plačila.

REGRES – lahko zahtevaš plačilo od indosanta ali poroka.

PRIDOBIVANJE POSLOVNIH UČINKOV

1. Kaj je podjetje?

Organizirana gospodarska enota v kateri zaposleni opravljajo temeljno dejavnost.

2. Kaj je proizvodnja?

Opravljanje neke dejavnosti

3. Naštej poslovne funkcije!

- nabava*
- skladiščenje, proizvodnja*
- prodaja*
- *** Temeljne
- načrtovanje
- odločanje
- vodenje

4. Kaj je poslovna funkcija?

Proces pridobivanja poslovnih učinkov poteka v različnih delih podjetja. Podjetje mora izvajati različne poslovne funkcije, če želi pridobivati poslovne učinke.

5. Delitev podjetij

Področje gospodarstva:

- primarna proizvodnja (iz narave)
- sekundarna (proizvajalci, predelovalci)
- terciarna (storitve, trgovine, banka, zavarovalnica)

Negospodarstvo:

Šolstvo, znanost, kultura, šport, bolnice, gledališče, otroško varstvo, policija carina.

Največ je terciarnih podjetij – to ni dobro.

6. Proizvodni dejavniki podjetja

Vse kar podjetje potrebuje, da lahko posluje.

a.) zaposleni – najbolj pomembno

- izvajalno delo (fizično)
- * strežba strojem
- * pisarna
- * pomožna dela (čiščenje)
- vodstveno => vodijo podjetje
- * določajo cilje
- * planiranje, načrtovanje
- * uresničevanje
- * preverjanje

b.) premoženje – zaposlenim v pomoč

- stroji ojašajo delo
- * stalna sredstva – vse naprave, stroji, zgradbe, prevozna sredstva.

Značilnosti:

- dalj časa v podjetju
- se obrabljajo (računamo amortizacijo)
- * gibljiva sredstva: surovine, material, denar

Značilnosti:

- preidejo v izdelek

7. Gospodarjenje: (načelo gospodarnosti):

- določen rezultat poslušamo doseči s čim nižjim vložkom
- z določenim vložkom poskušamo doseči najboljši možen rezultat

8. Produktivnost – kazalec, ki meri uspešnost zaposlenih, izražajo v denarju npr. prodali so za 5.000.000

$P = \text{vrednostna prodaja ali proizvodnja} / \text{št. zaposlenih} = \text{_____ SIT}$

9. Ekonomičnost – poslovanje z dobičkom, prihodki morajo biti večji od odhodkov

$E = \text{prihodki v SIT} / \text{odhodki v SIT} = \text{neimenovano število}$

Prihodke ustvarimo s prodajo

Odhodki so stroški, ki se nanašajo na prodane izdelke

Prihodki – (minus) odhodki = izguba ali dobiček

Bruto dobiček – (minus) davek = neto dobiček

10. Rentabilnost (donosnost)

Koliko dobička prinašajo vložena sredstva.

$R = \text{neto dobiček} / \text{vloženi kapital}$

11. Likvidnost – plačilna sposobnost podjetja, da plača ob zapadlosti

Sredstva (npr. 100) in obveznost (800)

sredstva – gibljiva sredstva – zaloge – pospešena likvidnost npr. z zalogo materiala ne moramo plačati dolga. Dolg plačamo le z denarjem. (Pri tem nam zaloga materiala ne koristi, če nimamo denarja.)

12. Težnje pri pridobivanju poslovnih učinkov:

a.) težnja za zamenjavo dela

Človeka nadomesti oprema

Najpomembnejši vidiki so:

- robotizacija

- uvajanje računalnikov

- racionalizacija (nizki stroški) – ne samo pri industrijski proizvodnji, ampak tudi pri pisarniških storitvah.

b.) Spremembe na storitvenem področju

Preveč trgovin

Povečuje se storitveni sektor

Vedno manj zaposlenih – povečevanje nezaposlenosti

Več zaposlenih v storitvenih dejavnostih

Vse to ni dobro

c.) Oskrbovanje iz zunanjih virov

Podjetja prenašajo na druga podjetja dela, ki so jih do sedaj sama opravljala.

Npr. najamejo čistilne servise namesto, da bi imeli svoje čistilke.

d.) Globalizacija pridobivanja poslovnih učinkov

Podjetja selijo proizvodnjo tja kjer so stroški nižji. = Proizvajajo tam kjer poteka proizvodnja najbolj ekonomično npr. poceni delovna sila.

e.) Naraščanje odvisnosti od svetovnega gospodarstva

gospodarstva so vedno bolj odvisna eno od drugega npr. nafta, riž, tobak ...